KUNTALIITTO | Kommun-förbundet

Jean-Tibor IsoMauno

stv@eduskunta.fi

Asiantuntijalausunto
3.3.2021
219/03.01.01/2021

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain 16 ja 22 §:n muuttamisesta (HE 15/2021 vp)

Kuntaliitto kannattaa tartuntatautilakiin esitettäviä pysyviä muutoksia, joiden on tarkoitus selkiyttää aluehallintovirastojen toimivaltaa velvoittaa henkilö osallistumaan yleiseen ja tarvittaessa kohdennettuun terveystarkastukseen.

Aluehallintoviraston päätös pakolliseen terveystarkastukseen määräämisestä perustuisi THL:n tuottamaan epidemiologiseen tilannekuvaan ja suosituksiin sekä sairaanhoitopiirin ja erityisvastuualueen asiantuntemukseen toimenpiteen välttämättömyydestä tartuntataudin leviämisen estämiseksi.

Kuntaliitto katsoo, että vaikka esitettävät muutokset eivät varsinaisesti kiinnity käynnissä olevaan epidemiaan eikä maan rajoille, jää hieman avoimeksi, kuinka THL kykenee muodostamaan epidemiologisen tilannekuvan nk. muuntoviruksen osalta ja Aluehallintovirasto vastaavasti kohdentamaan terveystarkastukset asianmukaisella tavalla.

Tartuntatautilain 16.2 §:ään ehdotetaan lisäksi säännöstä, jonka perusteella kunnan tartuntataudeista vastaavalla lääkärillä olisi Aluehallintovirastoa vastaava toimivalta esim. potilasta vastaanotolla tutkiessaan. Kuntaliitto kannattaa lisäystä, jolla pyritään sujuvoittamaan kunnan tartuntataudeista vastaavan lääkärin työtä.

Lain nykyistä säännöstä (22 §) ehdotetaan laajennettavaksi siten, että tartuntatautiin altistunut tai altistuneeksi perustellusti epäilty olisi sen nojalla velvoitettu antamaan asiaa selvittävälle terveydenhuollon ammattihenkilölle (nykyisin lääkärille) välttämättömiä tietoja tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi. Kuntaliitto toteaa, että terveydenhuoltohenkilöstön hyödyntäminen tältä osin laajemmin on tarkoituksenmukaista.

Tiedot rekisteröitäisiin esityksen mukaan *”tapauksesta riippuen joko potilasasiakirjoihin taikka niistä muodostettaisiin tartuntatautilain 39 §:ssä tarkoitettu tapauskohtainen rekisteri.”* Kuntaliitto katsoo, että säännöksen perustelut tulisi tältä osin täsmentää, mm. jotta tiedot tulevat käynnissä olevan epidemian osalta oikein kirjatuiksi.

Kuntaliitto korostaa, että rajat ylittävän terveysturvallisuuden vahvistaminen on kunnille hyvin tärkeä asia. Kuntaliitto ja kunnat kantavat kuitenkin huolta siitä, että erityisesti suhteellisen vilkasliikenteisten rajanylityspaikkojen kunnissa pakollisten terveystarkastusten laajamittainen toteuttaminen voi henkilöstön nykyisten saatavuusongelmien vuoksi olla haasteellista. Se lain yleisperusteluissa (s. 16) todettu seikka, että tartuntatautilääkäriresurssia voitaisiin raja-asemilla korvata Aluehallintovirastojen laajamittaisillakin ennakollisilla, kohdennetuilla pakollista terveystarkastusta koskevilla päätöksillä ei ratkaise sitä todellista ongelmaa, joka rajanylityspaikkakuntien alueilla (myös) muun terveydenhuoltohenkilöstön saatavuuden osalta paraikaa on. Täsmennys on siis toki tarpeellinen ja kannatettava, mutta säännöksen

Suomen Kuntaliitto
www.kuntaliitto.fi
etunimi.sukunimi@kuntaliitto.fi

Finlands Kommunförbund
www.kommunforbundet.fi
fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi

vaikutuksia ei ole tarpeellisessa määrin arvioitu nykyisten käytettävissä olevien terveydenhuoltoresurssien kannalta. Epäselväksi jää myös, mikä merkitys pakolliseen terveystarkastuksen määrätyn mahdollisesti esittämällä todistuksella rokotuksesta, jo sairaudesta taudista tai negatiivisesta testituloksesta terveystarkastuksen toteuttamisessa annettaisiin. Säännöstä tai sen perusteluita tulisikin siis tarkentaa tältä osin.

Kuntaliitto toteaa, että pysyviä lainmuutoksia tukevat perustelut nojaavat covid-19 epidemian hillintään, eikä niiden vaikutuksia ole muilta osin tarkemmin arvioitu. Lakiesityksessä ei ole asianmukaisesti arvioitu kuntien lausuntopalautteessa esitettyä covid-19-tautia koskevien todistusten (negatiivinen covid-19 testitulos, rokotustodistus ja/tai todistus sairastetusta, mutta jo parantuneesta covid-19-taudista) merkitystä ja oikeusvaikutusta, joka niihin monissa Pohjoismaissa ja EU-maissa yleisesti on liitetty. Lakiesityksessä esitetty perustelu tästä toteuttamistavasta luopumiseen (*”lain toimeenpano olisi edellyttänyt ympärivuorokautista terveydenhuollon henkilöstöä kaikilla rajanylityspaikoilla”)* kaipaa myös selvennystä - mitään terveydenhuollon henkilöstöähän em. todistusten läpikäyntiin ei tarvittaisi. Esitettyä toteuttamistapaa tukevat, mm. hallintovaliokunnan kuulemisessa esitetyt perustelut (ECDC:n suositus rokotustodistusten oikeusvaikutuksista; THL:n selvitys, jonka mukaan ennakkotesteillä saadaan selville vain 10 % tapauksista; oikeuskanslerin asiaa koskevat kannanotot) olisi syytä lainvalmisteluasiakirjoihin myös asianmukaisesti kirjata. Näin myös lukijalle välittyy kuva siitä, mitä toteuttamisvaihtoehtoja on punnittu ja millä perusteilla valittuun maliin on päädytty.

Kuntaliitto kiinnittää huomiota, että esitetyt muutokset tartuntatautilakiin ovat pysyviä eikä taloudellisia vaikutuksia ole riittävällä tasolla kuntien näkökulmasta arvioitu. Kyseessä on kuitenkin pysyvä kunnille asetettu laajeneva tehtävä, jonka kompensoimiseksi ei riitä esityksessä viitatut, käsillä olevaan epidemiaan liittyvät kompensaatiomekanismit. Lisäksi esitys jättää täysin avoimeksi, miten se suhtautuu asiakasmaksulain säännökseen, jonka mukaan muulta kuin Suomessa asuvalta voidaan periä enintään palvelun tuottamisesta aiheutuvien kustannusten suuruinen maksu, jollei Suomea sitovasta kansainvälisestä sopimuksesta muuta johdu.

SUOMEN KUNTALIITTO

